

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Kardos Éva ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Kelemen Péter ügyvéd által képviselt alperes ellen 229.996.721 forint és járulékai megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. június 7-én kelt 30.G.76.065/2001/41. számú ítélete ellen az alperes részéről 42. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alperest terhelő marasztalás összegét 107.682.000 (egyszázhetmillió-hatszáznyolcvankettőezer) forintra leszállítja, egyéb rendelkezéseit helyben hagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 600.000 (hatszázezer) forint másodfokú perköltséget.

A felek személyes illetékmentessége folytán a jogorvoslati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes közigazgatási területén lévő, üzemanyag tárolására szolgáló, állami tulajdonú ingatlanok (...-...) a szovjet csapatok kivonulása után az alperes jogelődjének a kezelésébe kerültek. Az alperes 1992. január 1-től bérbeadás útján hasznosította az ingatlanokat, majd azokat 1992. október 15-én apportálta a ... Rt.-be, és a kapott részvényeket 1993. december 14-én kelt részvény-adásvételi szerződés alapján értékesítette. 1995. januárjában értesítette a felperest, hogy az 1991. évi XCI. tv. (Ktv.) alapján a részvények értékesítéséből befolyt vételár 50 %-a illeti meg, és ezért 97.400.000 forint értékű kárpótlási jegyet (64.890.000 forint címletértékben) a ... Rt.-nél letétbe helyezett; a kárpótlási jegyeket a felperes 1997-ben felvette.

A felperes módosított keresetében 227.634.771 forint és ennek 1995. január 21-től a kifizetésig járó évi 20 % kamat megfizetésére kérte az alperes kötelezését a Ktv. 28. § (2) bekezdésének a) és b) pontjára, valamint a 81/1992. (V. 14.) Kormányrendelet 2. §-ának (2) bekezdésére alapítva azzal, hogy a szovjet csapatkivonás révén megüresedett ingatlanok ideiglenes hasznosításából befolyó bruttó bevétel egyharmada az illetékes települési önkormányzatot illeti meg, a gazdasági célú végleges hasznosítás esetén pedig a nettó árbevétel fele, és a számításai szerint az alperes által kárpótlási jegyekben már teljesítetteken felül a módosított keresetben megjelölt összeg és kamatai illetik meg.

Az alperes jogalap hiányára hivatkozással a kereset elutasítását kérte. Állítása szerint a bérleti hasznosításból bevétel nem származott, a részvények eladása során pedig a szerinte 113.038.308 forint értékű kárpótlási jegy átadásával eleget tett a jogszabályi kötelezettségének.

Az elsőfokú bíróság 38.G.75.947/1997/13. szám alatt meghozott ítéletében a keresetet mind a jogalap, mind az összegszerűség tekintetében alaposnak találta, és az alperest a módosított kereset szerint marasztalta. Az ítélet ellen benyújtott alperesi fellebbezés folytán a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.31.489/1999/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ítélet ellen az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, s a Legfelsőbb Bíróság Pfv.X.22.329/2000/5. számú végzésével a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit - ide értve a perköltségviselésre vonatkozó rendelkezéseket is -, valamint ugyanebben a keretben a Fővárosi Bíróság 38.G.75.947/1997/13. számú ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. A peres felek fellebbezési eljárási költségeit egyaránt 1.000.000 forintban, felülvizsgálati eljárási költségeit pedig ugyancsak egyaránt 1.000.000 forintban állapította meg.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálat keretei között vizsgálva megállapította, hogy a kérelem nem irányult a perbeli ingatlanok bérletével kapcsolatos rendelkezések felülvizsgálatára, az alperes 564.721 forint és kamata erejéig nem vitatta a marasztalását, így ebben a keretben a határozata nem érintette az elsőfokú bíróság marasztaló ítéletét helybenhagyó jogerős ítéletet. A lefolytatandó új eljárás során nem lehet már vitás a marasztalás jogalapja, az, hogy a felperes igénye 1992. október 16. napjával nyílt meg (így ez az időpont az

irányadó az alkalmazandó jogszabályok szempontjából), valamint az sem, hogy a kárpótlási jegyeket 14.068.000 forint értékben kell figyelembe venni. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a perben eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a szovjet csapatkivonás során megüresedett ingatlanok hasznosításáról szóló 81/1992. (V. 14.) Kormányrendelet - 1994. január 1. napjáig hatályban volt - 2. § (7) bekezdésének a) pontját, amely szerint az ingatlanhasznosításból befolyó bevétel állami költségvetés és önkormányzatok közötti megosztásánál a bruttó érték 20 %-át tartalékolni kell. A lefolytatandó új eljárásban fel kell deríteni az e jogszabályhellyel kapcsolatos tényállást, figyelemmel a felperesnek a felülvizsgálati ellenkérelmében foglalt érvelésére is, amely szerint nem tisztázott, vajon a tartalékolás még az apportérték meghatározása előtt történt-e. Amennyiben az lesz megállapítható, hogy a felperes által is 243.500.000 forintban elismert apportérték csökkentendő kötelező tartalékolás címén 20 %-kal, akkor figyelemmel kell lenni arra is, hogy az alperes által sem vitatottan a tartalékolás összeg 1994. január 1-jével felszabadult, így annak 50 %-a ekkortól vált esedékessé a felperes számára. Megállapította továbbá, hogy a perben eljáró bíróságok tévesen alkalmazták a Ktv. 28. § (2) bekezdésének b) pontját, amikor a bruttó bevétel 50 %-ával számoltak, miközben a törvényszöveg szerint „az adósságteherrel és ráfordításokkal csökkentett (nettó) bevétel” fele része illeti meg az érintett települési önkormányzatot. Ennek következtében nem tárták fel a tényállást az adósságteherrel, valamint a ráfordításokkal kapcsolatban. Az erre vonatkozó bizonyítási eljárás lefolytatását pótolni kell, az alperes felülvizsgálati kérelmében 80 millió forintos ráfordításra hivatkozott, mint olyan összegre, amelyet szakértő állapított meg az számon folyt büntetőeljárásban, így a lefolytatandó új eljárás során a hivatkozott szakértői véleményt a peranyag részévé kell tenni. A Legfelsőbb Bíróság határozata indokolásában kifejtette továbbá, hogy a kamat mértékére analóg módon irányadó a Legfelsőbb Bíróság 2/1998. PJE. számú jogegységi határozata, melyből következően a perben eljáró bíróságok jogszabálysértéssel állapították meg a késedelmi kamat mértékét is.

Az új eljárásban a felperes elsődlegesen 121.750.000 forint, továbbá 107.662.000 forint és járuléki kamatkövetelés, másodlagosan 121.750.000 forint és ennek 1992. október 16. napjától a kifizetésig járó törvényes kamatai és a perköltség megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Hivatkozása szerint a 81/1992. (V. 14.) Kormányrendelet 2. § (7) bekezdésének a) pontja értelmében az ingatlanhasznosításból befolyó bevétel 20 %-át tartalékolni kellett volna, az alperes ennek tényét azonban nem igazolta, mivel az apportálást nem is tekintette értékesítésnek, végleges hasznosításnak. Az alperes nem bizonyította továbbá a kormányrendelet 2. § (7) bekezdésének b) pontjában meghatározott ráfordításait sem, az általa becsatolt összesen 16.646.081 forint összegű számlák nagyobb része 1992. október 16. után keletkezett, amikor is az ingatlan az apportálás folytán már a ... Rt. tulajdonában volt. A környezeti károk elhárításának költségeit pedig nemzetközi együttműködés keretein belül a dán állam viselte, a kárelhárítással kapcsolatos kiadásait az alperes nem bizonyította, az állításait az ...-főkapitányság előtt szám alatt folyamatban volt büntetőeljárásban előterjesztett igazságügyi szakértői vélemény, illetve a jelen perben a megismételt eljárásban beszerzett

szakvélemény sem támasztotta alá. Előadta továbbá, hogy az alperes az adósságterhet sem bizonyította a perbeli ingatlanokat érintően, így az a felperes terhére nem számolható el. Az elsőfokú bíróság által a megismételt eljárásban beszerzett szakértői vélemény megállapításai alapján pedig azt hangsúlyozta, hogy a ...-i volt szovjet üzemanyagbázis apportáláskori forgalmi értékét a szakértő 420 millió forintban határozta meg, vagyis 176.500.000 forinttal magasabb értékben, mint ahogy az ingatlanokat 243.500.000 forint értékben apportálták a ... Rt.-be.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hivatkozása szerint a 243.500.000 forint apportérték valóságát ingatlanforgalmi szakvélemény, illetve könyvvizsgáló is alátámasztotta, s a környezeti károkat tekintve a büntetőeljárás során beszerzett szakvélemény tartalmaz részletes megállapításokat. Az új eljárásban 16.646.081 forint ráfordítás elismerését indítványozta, és 653.242.000 forint adósságteher elszámolását. Ez utóbbival kapcsolatban előadta, hogy a perbeli ingatlanok átvétele a Honvédelmi Tárca feladatát képezte, és minden egyes átvett üres objektumról felmérés és jegyzőkönyv készült, és e jegyzőkönyv B táblázatában szerepel az az elszámolás, amely szerint a szovjet pénzeszközből kivitelezett építmények nettó értéke és álláspontja szerint egyben a Ktv. szerinti „adósságterhet” is jelenti. Ez az érték 653.242.000 forint, mellyel az ingatlanok értékesítési „bevételeit” csökkenteni kell. Hivatkozott arra is, hogy a perbeli igényét alátámasztja a csapatkivonási tárgyalásokról készült és az iratokhoz csatolt korabeli Összefoglaló Tájékoztató.

Az elsőfokú bíróság 41. sorszámú ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 121.750.000 forintot, s ennek 1992. október 16-tól 2001. december 31-ig járó évi 20 %-os, ezt követően a kifizetésig járó, mindenkor költségvetési törvényben meghatározott kamatát és 6.000.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, megállapította, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli. A megismételt eljárásban lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként az elsőfokú bíróság a másodlagos keresetet találta megalapozottnak, megállapította, hogy az alperes nem teljesítette megfelelően a felperes jogszabályon alapuló követelését, és nem bizonyította, hogy konkrétan milyen összegeket fordított a perbeli ingatlanokra. Megállapította, hogy a szovjet csapatkivonás során a Szovjetunió és a Magyar Köztársaság közötti Egyezmény ún. „0” szaldóval zárult, az egyes konkrét ingatlanokkal kapcsolatban felmerült teherre adatokat nem tartalmazott, ezen túlmenően az elsőfokú bíróság által megkeresett intézmények egyike sem tudott konkrétan nyilatkozni arra vonatkozóan, hogy a per tárgyát képező ingatlanokra nézve a nemzetközi szerződést kötő felek milyen összegeket számoltak el. Az elsőfokú bíróság a felperes elsődleges kereseti kérelmét elutasította, a másodlagos kereseti kérelemnek helyt adva 121.750.000 forint és kamatai megfizetésére kötelezte az alperest. A késedelmi kamatról a Ptk. 301. § (1) bekezdése, a perköltségről a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, a kereset elutasítását és a felperes költségeiben történő marasztalását kérve. Sérelmezte, hogy az elsőfokú

bíróság a felperesnek járó térítés összegének a meghatározása során nem számolta el az alperes által eszközölt ráfordításokat és az adósságterhet. Álláspontja szerint a megismételt eljárásban kétséget kizáró bizonyíték került beszerzésre a Környezetvédelmi Minisztériumtól, amely szerint a környezeti károk elhárításának költsége 30 millió forint összeget tett ki, és az alperes arra is egyértelmű adatot szolgáltatott, hogy a perbeli ingatlanokra vonatkozóan 653.000.000 forint adósságterhet számoltak el a szovjet csapatok kivonása után hátrahagyott vagyoni értéként. Megítélése szerint ez az összeg veendő figyelembe a felek jogvitájánál, mely az adósságteher része, ez az összeg nem folyt be a magyar költségvetésbe, így a Magyar Állam által a felperes részére fizetendő térítés összegének kiszámítása során törvényi kötelezettség ennek figyelembevétele és elszámolása.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyására irányult.

A fellebbezés nem megalapozott.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - az elsődleges keresetet elutasító rendelkezést nem érintve - a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a tényállást a lehetséges módon tisztázta, és a jogszabályoknak megfelelő határozatot hozott.

Az alperes fellebbezésében kizárólag azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Környezetvédelmi Minisztérium a ...-én kelt adatszolgáltatását, amely szerint a környezeti károk elhárításának költsége 30 millió forint körüli összeg volt, és azt a 653.000.000 forint összegű adósságterhet, amely elszámolásra került a szovjet csapatok kivonulása után a szovjet fél által hátrahagyott vagyoni értéként. Álláspontja szerint mindezek figyelembevétele folytán az elsőfokú bíróságnak el kellett volna utasítani a keresetet.

A Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azt a bíróság valósan fogadja el.

A Ktv. 28. §-ának (1) bekezdése előírta; a kincstári vagyonkezelő szervezet kezelésében lévő állami vagyon értékesítéséből más, átmeneti vagy tartós hasznosításból származó bevétel a központi költségvetés bevételeit képezi. A (2) bekezdés b) pontja úgy rendelkezett; a kincstári vagyonkezelő szervezet kezelésében lévő, a szovjet csapatkivonás révén felszabadult ingatlanok hasznosításából befolyó bevételből a gazdasági célú végleges hasznosítás esetén az adósságteherrel és ráfordításokkal csökkentett (nettó) bevétel fele-fele részben

az érintett települési önkormányzatot - ezen belül Budapesten 50-50 %-ban a fővárosi, illetve a kerületi önkormányzatot - illetve a központi költségvetést illeti meg.

A felek jogvitáját tekintve a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése értelmében az alperest terhelte - állításának megfelelően - annak bizonyítása, hogy az államnak az őrzésvédelemmel, állagmegóvással, kártalanítással, valamint értéknövelő beruházásokkal kapcsolatos olyan költségei keletkeztek (81/1992. (V. 14.) Kormányrendelet 2. § (7) bekezdés b) pontja szerinti ráfordítás), és a perbeli ingatlanokat olyan adósság terheli, amely megalapozza a felperes - Ktv. 28. § (2) bekezdésének b) pontja szerinti - követelésének az elutasítását.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az alperes fellebbezésében hivatkozott iratok kétséget kizáró bizonyítékként nem értékelhetők, így a felek közötti elszámolás alapját nem képezhetik.

A ...-én kelt Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium részéről az elsőfokú bíróság megkeresésére adott tájékoztatás szerint a hivatkozott kármentesítési munkák csak valószínűsíthetően érintették a per tárgyát képező területet. Az Országos Környezeti Kármentesítési Program (OKKP) keretében végzett szennyezés megszüntetést a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium összesen 30.883.314 forinttal támogatta, s ezen kármentesítési munkákra 1996. december 30-án, 1997. május 30-án, illetve 1997. december 20-án került sor.

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium fenti tájékoztatása alapján megállapítható, a 30.883.314 forint a Ktv. 28. § (2) bekezdésének b) pontja szerinti ráfordításként nem vehető figyelembe, mert egyrészt a perbeli ingatlanok apportálását követően (2002. október 15.) került sor a kármentesítési munkákra, másrészt a Minisztérium által hivatkozott munkák elvégzésének pontos helye sem tisztázott.

Az új eljárásban a 14. sorszámú alperesi beadvány mellékleteként csatolt, a szovjet csapatok kivonásával összefüggő eseményekről és tevékenységről, az ezzel kapcsolatos feladatok végrehajtásáról szóló Összefoglaló Tájékoztató, valamint a 13/A/3. sorszám alatt csatolt, 1991. június 10-én kelt, s a szovjet félnek a magyar fél részére átadott objektumok átadás-átvétele tárgyában keletkezett jegyzőkönyv nem alkalmas a perbeli apportált ingatlanok tekintetében (melyek: az ORFK előtti számú büntetőügyben beszerzett, 1997. december 19-én kelt számú szakvéleményének 20. oldal 5.4. pontja szerint a és a hrsz-ú ingatlan) a Ktv. 28. § (2) bekezdés b) pontjában írt adósságteher elszámolására, mivel az alperes perbeli állításait kétséget kizáróan nem támasztották alá. A büntetőeljárásban előterjesztett szakvélemény szerint az alperes a ... Rt.-be nem a teljes, a szovjet fél által visszaadott ingatlant apportálta, hanem az ingatlan megosztása folytán a fenti két ingatlant. Mindezek egyértelmű tisztázása, s a perbeli ingatlanokra eső konkrét adósságteher bizonyítása az alperes kötelezettsége volt.

Az iratokból megállapítható továbbá, hogy az elsőfokú bíróság által megkeresett Honvédelmi Minisztérium válaszirata a ...-i helyőrség, illetve üzemanyag-tárolóra vonatkozóan a Magyar Állam követelésével és az azzal szembeni beszámításokkal kapcsolatban a jelen jogvitára nézve értékelhető adatot nem tartalmazott (38., 39. sorszámú, az elsőfokú bíróság megkeresésre adott válaszok).

A bizonyítás sikertelenségének a következménye az alperes terhére esik, ezért helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a per adatai és a Ktv. 28. § (2) bekezdése b) pontja alapján, hogy a felperest megillető járandóság összege 121.750.000 forint tőke és ennek késedelmi kamatai. Nem vette azonban figyelembe, hogy a felperes a perbeli ingatlanok végleges hasznosítására figyelemmel 14.068.000 forint értékben már kárpótlási jegyeket kapott, s így azt a felperes által másodlagosan érvényesített követelésből levonásba kell helyezni.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes elsődleges keresetét elutasító rendelkezését nem érintve, az ítéletet részben megváltoztatta, és az alperest terhelő marasztalás összegét - a felperes által átvett kárpótlási jegyek értékének levonásával - 107.682.000 forintra leszállította, egyéb rendelkezéseit a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nagy részben eredményre nem vezetett, ezért az alperes a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján köteles a felperes másodfokú perköltsége megfizetésére, amely a 8/2002. (III. 30.) IM rendelet 2. §-a alapján megállapított, általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

A felek személyes illetékmentessége folytán le nem rótt jogorvoslati illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2007. november 8.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

. Rédei Anna s. k.,
előadó bíró

Dr. Kertészné dr. Princzinger Márta s. k.,
bíró

